

2 февруари – Световен ден на влажните зони

През 2019 г. темата за отбелязване на Световния ден на влажните зони – 2 февруари, подчертава важната им роля като решение срещу изменението на климата. Нивата на CO₂ в атмосферата се повишават, а за да се ограничи въздействието на климатичните промени, международната общност търси начини за стабилизиране и намаляване на емисиите на парникови газове и намаляване на средните температури под 2°С. Затова тази година се акцентира на това, че влажните зони са естествени екосистеми и затова са своеобразно „природно“ решение.

За последните 35 години честотата на природните бедствия е нараснала над 2 пъти, като 90% от бедствията са свързани с водата. Предвижданията са за още по-екстремни метеорологични условия. Влажните зони играят значителна роля в стабилизирането на емисиите на парникови газове и смекчаване на последиците от изменението на климата – те са буфер за крайбрежните райони срещу екстремни климатични явления. Солените блата, мангровите гори, „подводните ливади“ с морска трева и кораловите рифове действат като естествени ограничители – те намаляват интензивността на вълни, бури, цунами, като предпазват 60% от населението в тези райони от разрушителната сила на бедствието.

Влажните зони редуцират наводненията и облекчават засушаванията. Реки, езера, блата и заливни равнини функционират като гъби – те абсорбират и съхраняват обилните количества валежи и редуцират щетите от наводнения. По време на сухите сезони в пустинни климатични условия влажните зони освобождават съхраняваната вода, забавят настъпването на суша и минимизират недостига на този ресурс.

Влажните зони абсорбират и съхраняват въглерод – торфищата, мангровите гори и морската трева съхраняват огромни количества въглерод. Торфищата покриват само около 3% от площта на нашата планета, но съхраняват приблизително 30% от целия въглероден двуоксид – два пъти повече от всички световни гори заедно. Смятат се за най-ефективните „складове“ на въглерод на Земята. Не трябва да пресушаваме влажните зони, защото те биха отделили в атмосферата съхранявания въглерод в продължение на векове.

Трябва да опазваме и възстановяваме влажните зони, тъй като наблюденията сочат, че от 1970 г. насам в световен мащаб 35% от тях са загубени. Гражданите, общностите и правителствата трябва да работят заедно за опазването на тези изключителни екосистеми, които ни помагат да се подготвим, да се справим и да отговорим на измененията на климата.

В списъка на Конвенцията за влажните зони с международно значение (Рамсарските места) България е представена с 11 влажни зони с обща площ 49 912,43 хектара, което е 0,45% от територията на страната. Това са: „Атанасовско езеро“, „Комплекс Беленски острови“, „Дуранкулашко езеро“, „Остров Ибиша“, „Шабленско езеро“, „Местността Пода“, „Поморийско езеро“, „Комплекс Ропотамо“, „Езеро Сребърна“, „Езеро Вая“ и „Карстов комплекс Драгоманско блато“.

За отбелязването на Световния ден на влажните зони тази година се насърчават посещенията на влажна зона и организиране на събитие за повишаване на информираността за значението им. Инициативите могат да се регистрират и публикуват на интернет страницата на Рамсарската конвенция www.worldwetlandsday.org. На тази страницата (в раздел World Wetlands Day 2019) може да се намери допълнителна информация и материали за кампанията (плакати, листовки, банери, лого, инструкции за провеждане на кампании, листовки за оцветяване и др.).

Рамсарската конвенция за влажните зони (приета на 2 февруари 1971 г. в град Рамсар, Иран) е първият от съвременните глобални международни договори за опазване и устойчиво ползване на природните ресурси и все още продължава да е единственият договор, който е насочен към специфични екосистеми. Първоначално Рамсарската конвенция е създадена като международен договор с цел опазване на влажните зони предимно като местообитание на водолюбиви птици. От тогава насам конвенцията разширява своя обхват и вече обхваща всички аспекти на опазването и разумното ползване на влажните зони, признавайки ги като екосистеми с жизненоважна значимост. България е сред първите страни, присъединили се към нея с решение на МС през 1974 г.

Според конвенцията има три основни направления, чрез които страните изразяват ангажираност с присъединяването си:

Разумно ползване – основно задължение на страните членки е да включат опазването на влажните зони като част от националното планиране и прилагането на екосистемния подход.

Списък на влажните зони с международно значение (Рамсарски списък) – всяка страна определя влажни зони в списъка – т. нар. Рамсарски места.

Международно сътрудничество – страните членки следва да се консултират за задълженията по прилагането на конвенцията, например в случаите, когато дадена влажна зона се разширява извън териториите на повече от една страна.